

Socialförvaltningen
Annicka Pantzar
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Riktlinjer för mun – och tandhälsovård, uppsökande tandvård och nödvändig tandvård

Allmänt

En god mun- och tandvård är en viktig faktor för välbefinnande och god livskvalitet. En frisk munhåla och god tandstatus underlättar en fullvärdig nutrition och förmågan till att tugga och svälja.

Munvård är en del i omvårdnaden och skall ingå i den dagliga rutinen för omvårdnad. Mun- och tandvården skall regelbundet följas upp och dokumenteras.

Mun- och tandhälsa

I det normala åldrandet ingår det förändringar i munhålan och tandstatus. Vissa sjukdomar påskyndar förändringar i munhåla och olika läkemedelsbehandlingar påverkar mun- och tandhälsan. Olika problem kan uppstå i munhålan ex. blåsor, svampinfektioner, muntorrhet och sår. Behovet av god munhygien ökar då kroppens eget försvar är nedsatt och det är därför viktigt att munbedömningar/ munstatus utförs regelbundet.

Ansvar

Sjuksköterskan ska utifrån sitt hälso- och sjukvårdsansvar utföra munbedömning i samband med att boende flyttar till det särskilda boendet. Bedömningen är ett s.k. munvårdsstatus och ska dokumenteras i omvårdnadsjournalen. I bedömningen skall ingå att bl.a. inspektera slemhinnor, tunga, tänder, tandprotes och tandkött, sväljningsförmåga och läppar.

Vid bedömningen ska sjuksköterskan använda munbedömningsinstrumentet – ROAG (Revised Oral Assessment Guide).

www.senioralert.se

Omvårdnadspersonalen ansvarar för den boendes dagliga vård och i omvårdnaden ingår att vara behjälplig med mun- och tandvård.

Mun – och tandvård ska utföras minst 2 gånger dagligen.

Sjuksköterska ska kontaktas av omvårdnadspersonal vid förändringar i den boendes mun- och tandhälsa/status.

Munhälsobedömningar

Boende ska erbjudas munhälsobedömning av tandhygienist eller tandläkare.

Sjuksköterskan ansvarar för att erbjuda den boende munhälsobedömning och skall dokumentera detta. Munhälsobedömningen utförs av den tandvårdsenheten med vilken Region Stockholm har skrivit avtal med och är kostnadsfri.

Munvårdskort

De munvårdskort som vårdgivaren (tandhygienist/ tandläkare) fyller i skall förvaras i omvårdnadsjournalen.

Information från munhälsobedömning skall dokumenteras i omvårdnadsjournalen och hanteras på samma sätt som annan dokumentation inom hälso- och sjukvården.

Vårdgivaren

Tandvårdsenheten inom Region Stockholm har genom upphandling skrivit avtal med den tandvårdsverksamhet som har ansvar för uppsökande tandvård i Ekerö.

Den som är berättigad till uppsökande tandvård ska erbjudas en munhälsobedömning en gång om året.

Personalen som arbetar med vård och omsorg till de berättigade ska varje år erhålla utbildning om munvård och dess betydelse för mun och allmänhälsan.

Munvården skall bli en självklar del i den dagliga omvårdnaden och bidra till att:

- minimera besvär från tänder och munslemhinna
- bibehålla relevant tuggförmåga och utseende
- munhälsotillståndet inte försämrar den berättigades allmäntillstånd
- den berättigades munsituation inte ger upphov till utökad omvårdnadsbehov

Ansvar

Sjuksköterska eller chef för boendeenheten ska till de personer eller anhörig, som bedöms tillhöra personkretsen för uppsökande och nödvändig tandvård informera om detta och överlämna blanketten om *Munhälsobedömning*.

Personal ska registrera den boendes ställningstagande (Ja eller Nej till uppsökande verksamhet - Munhälsobedömning) i digitala verktyget Symfoni; <https://tandvard.sll.se/sso/authenticate/login.aspx?app=symvard> Vid inloggning krävs STIHS kort.

Personalen vid enheten har ett ansvar att medverka vid munhälsobedömningar. I de fall den uppsökande verksamheten ej fungerar skall detta rapporteras till Region Stockholm Tandvårdsenheten.

Nödvändig tandvård

Nödvändig tandvård skall medverka till en påtaglig förbättring av förmågan att tillgodogöra sig föda. Tandvårdspersonalen som utfört munhälsobedömning skall informera omvårdnadspersonalen om den berättigade har behov av nödvändig tandvård.

Munhälsobedömning är inte en förutsättning för att en person skall få nödvändig tandvård

För den nödvändiga tandvården kan den berättigade fritt välja tandläkare/ tandhygienist. Om personen inte har någon egen tandläkare är det den tandvårdsverksamhet som har avtal att sköta den uppsökande tandvården som ansvarar för nödvändig tandvård. Den berättigade betalar samma avgifter som gäller för öppen hälso- och sjukvård. Avgifterna ingår i högkostnadsskyddet.

Tandvårdsstödintyg

För personer som bedömts tillhöra personkretsen utfärdas ett tandvårdsintyg för nödvändig tandvård. Intyget är en värdehandling och ska av patienten förvaras på ett säkert sätt.

Ansvar för att tillse att det finns utfärdare av tandvårdsstödintyg är kommunens Mas.

Intygsutfärdare är biståndshandläggare, LSS handläggare, enhetschef, sektionschef, sjuksköterska.

Ansvar

Personal vid enhet ska se till att person som har behov av tandvård kommer iväg till tandvården. Upphandlad utförare för uppsökande verksamhet ska även kunna utföra enklare ingrepp som räknas till nödvändig tandvård. Det är upp till den boende att bestämma om upphandlad tandvårdsutförare ska genomföra tandvårdsbehandling eller om den boende vill besöka annan tandvårdsutförare.

Rutin för utlämnande av tandvårdsstödkort

Alla brukare som fått beslut om permanent plats på särskilt boende för äldre har rätt till Tandvårdsintyg (TVI) och därmed uppsökande och nödvändig tandvård. De boende skall förses med intyg som visar detta. Intyget fastställs och distribueras av Tandvårdsenheten, Region Stockholm.

Utfärdande av intyg sker genom det Webbaserade systemet *Symfoni*.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (Mas) har ansvar att meddela tandvårdenheten vilka utfärdare som finns i Ekerö kommun. Mas registrerar berättigade att utfärda Tandvårdstödsintyg. De som utfärdar måste ha tillgång till HSA-ID, SITHS kort.

<https://tandvard.sll.se/start/>

<http://usymfoni.sll.se>

Startsidan i Symfoni innehåller en manual för Symfoni.

Efter utfärdandet av intyget skickas det till patientens adress/ boendeenhet eller annan angiven adress.

Intyget är en värdehandling och utlämnande av korten skall ske på ett korrekt sätt.

Tandvårdsstödintyget ska gälla

Tillsvidare (10 år) för patientgrupp

- Kommunens vårdansvar
- LSS

Tillsvidare innebär (4 år) för patientgrupp

- Hemsjukvård
- Egen bostad

Intyget förvaras hos den enskilde på ett säkert sätt.

Avvikelsehantering

Brister i mun- och tandvården ska rapporteras enligt kommunens rutiner för avvikelsehantering, Riktlinje 3.